

Όταν επισκέπτεστε το Εθνικό Πάρκο...

...απολαύστε την ομορφιά και τη γαλήνη του φυσικού τοπίου.

...ακολουθήστε τις καθορισμένες διαδρομές που σας προτείνουν τα μονοπάτια.

...κάντε μια βόλτα με ποδήλατο στους κεντρικούς άξονες του Εθνικού Πάρκου.

...κολυμπήστε στα διάφανα νερά του Πάρκου.

...παρατηρήστε τα σπάνια πουλιά με κιάλια.

...αν αντιληφθείτε παράνομες πράξεις, όπως κυνήγι, ψάρεμα, ρίψη σκουπιδιών ή μπάζων, ειδοποιήστε το Κ.Ε.Π.Π. στο 1522 ή το Αστυνομικό Τμήμα Μαραθώνος στο 22940 67100.

...αν βρείτε κάποιο τραυματισμένο ζώο ειδοποιήστε το *Ελληνικό Κέντρο Περιθαλψής Αγρίων Ζώων* στο 22970 28367.

...προσπαθήστε να επισκέπτεστε το Εθνικό Πάρκο χωρίς το αυτοκίνητό σας.

...χρησιμοποιήστε τους οργανωμένους χώρους στάθμευσης οχημάτων.

...πάρτε τα σκουπίδια μαζί σας ή αφήστε τα στον πλησιέστερο κάδο.

...αποφύγετε να ανεβάζετε την ένταση του ραδιοφώνου σας ή να προκαλείτε έντονο θόρυβο.

...μην κατασκηνώνετε και μην ανάβετε φωτιά.

...αποφύγετε να περπατάτε εκτός των ορίων των μονοπατιών.

...μην κόβετε λουλούδια, αφήστε τα φυτά να ζήσουν.

Σχινιάς Μαραθώνα
ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ
www.marathon-schinias.org
info@marathon-schinias.org

Το φυλλάδιο τυπώθηκε με την χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΕΠΠΕΡ.

© Copyright 2005, Φ.Ο.Δ.Ε.Γ.Α.Σ.Μ. - Το φυλλάδιο τυπώθηκε σε μη χλωριωμένο χαρτί από φίλκας. Επιμελέθηκε παραγωγή: εντύπου: ΔΜΒΙΟ Α.Ε. 210 9219948

Σχινιάς Μαραθώνα
ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

Ένας σημαντικός φυσικός τόπος που προστατεύεται

Η πεδιάδα του Μαραθώνα, γνωστή από την μάχη μεταξύ των Αθηναίων και των Περσών το 490 π.Χ., κατοικείται επί χιλιετίες. Ένα εξαιρετικό φυσικό τοπίο στην περιοχή του Σχινιά συνοδεύει τη μακραίωνη ανθρώπινη παρουσία. Σε απόσταση μόνο 40 χλμ. από την Αθήνα λειτουργεί ως τις μέρες μας ένα σύνθετο οικοσύστημα μοναδικό στην Αττική, που πλέον προστατεύεται ως Εθνικό Πάρκο Σχινιά Μαραθώνα.

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες δεν άφησαν ανεπηρέαστη τη λειτουργία του οικοσυστήματος. Το 1923 κατασκευάστηκε κανάλι διχοτέυσης των νερών της Μακαρίας πηγής απευθείας στη θάλασσα και στέρησε τον υγρότοπο από την κύρια εισροή γλυκού νερού. Ακολούθησε η κατασκευή και άλλων αντιπλημμυρικών έργων, με σκοπό την αποστράγγιση μέρους του υγροτόπου και την απόδοση εκτάσεων σε αγροτική και οικιστική εκμετάλλευση. Τα επόμενα χρόνια, ο χώρος χρησιμοποιήθηκε για την εγκατάσταση πλήθους ασύμβατων δραστηριοτήτων, όπως αμερικανική βάση τηλεπικοινωνιών και αεροδρόμιο. Στην τάση υποβάθμισης της φυσικής αξίας της περιοχής συνέβαλαν η οικοπεδοποίηση, η ανεξέλεγκτη ρίψη μπάζων και σκουπιδιών, η βόσκηση και το κυνήγι.

Παρά τις ανθρώπινες παρεμβάσεις, η περιοχή του Σχινιά διατήρησε την ομορφιά της. **Ο υγρότοπος, το παράκτιο πευκοδάσος, η αμμώδης παραλία και η θάλασσα** στον όρμο του Μαραθώνα συνθέτουν ένα μοναδικό για την Αττική φυσικό τοπίο, που παρέμεινε για τους Αθηναίους

αγαπητός προορισμός αναψυχής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Αναγνωρίζοντας την οικολογική αξία και την ανάγκη προστασίας της περιοχής, η επιστημονική κοινότητα περιέλαβε τον Σχινιά Μαραθώνα στους καταλόγους ευρωπαϊκών δικτύων για την προστασία της φύσης, όπως το **CORINE-Biotopes** και το **NATURA 2000**. Η χωροθέτηση Ολυμπιακού Κέντρου Κωπηλασίας στο χώρο του αεροδρομίου Μαραθώνα έφερε στο προσκήνιο τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής, και προσέλκυσε το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης για την αποκατάστασή της.

Το Εθνικό Πάρκο Σχινιά-Μαραθώνα ιδρύθηκε το 2000 με σκοπό την προστασία, διατήρηση, διαχείριση και αναβάθμιση της φύσης και του τοπίου. Το επόμενο έτος εγκρίθηκαν ο Κανονισμός Διοίκησης και Λειτουργίας του Εθνικού Πάρκου και το Σχέδιο Διαχείρισής του, ενώ παράλληλα χωροθετήθηκαν ζώνες με διαφορετικές επιτρεπόμενες δραστηριότητες όπως ζώνες προστασίας της φύσης, ζώνες αναψυχής, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αθλητισμού και κατοικίας και ζώνη ελεγχόμενης γεωργικής χρήσης.

Το 2003 συστάθηκε ο **Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου**. Μέχρι σήμερα υπερασπίζεται, με όσα μέσα διαθέτει, την ανάγκη προστασίας του Πάρκου. Κρίσιμος παράγοντας για την ολοκλήρωση των στόχων που έχουν τεθεί, είναι η **περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση όλων μας.**

Η φύση στο Εθνικό Πάρκο

Το ανάγλυφο του τοπίου και η γεωλογία της περιοχής έχουν δημιουργήσει στο Σχινιά μεγάλη ποικιλία ξεχωριστών βιοτόπων. Στις χερσαίες εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου ζουν θηλαστικά, όπως αλεπούδες, ασβόι, σκαντζόχοιροι και λαγοί, και ερπετά όπως χελώνες (γραικοχελώνες και κρασπεδοχελώνες), φίδια (οχιές, δένδρογαλιές, λιακόνια κ.ά.) και σαύρες (γουστέρες, πράσινες σαύρες κ.ά.). Στις πιο υγρές περιοχές ζουν άλλα ερπετά, όπως ποταμοχελώνες, βαλτοχελώνες, νερόφιδα, αλλά και αμφίβια, όπως βάτραχοι και δενδροβάτραχοι. Κυρίαρχος είναι ο ρόλος του νερού, που ξεκινά από πηγές και ρέει προς τη θάλασσα συντηρώντας έλη, λίμνες και ρυάκια.

Η Μακαρία Πηγή...

...αναβλύζει στο βορειοδυτικό άκρο του Εθνικού Πάρκου, συντηρώντας δύο λίμνες γλυκού έως υφάλμυρου νερού. Οι λίμνες διαθέτουν υδρόβια και παρόχθια βλάστηση με καλάμια. Εκεί ζει ένα μικρό ενδημικό ψάρι, η ντάσκα, με την επιστημονική ονομασία *Pseudophoxinus stymphalicus* subsp. *marathonicus*. Η φυσική ροή της πηγής έχει πλέον αποκατασταθεί, και σήμερα ο κύριος όγκος των νερών της ρέει προς τον υγρότοπο μέσω του κωπηλατοδρομίου.

Στο τεχνητό κανάλι που παροχέτευε παλιότερα το σύνολο των νερών της πηγής στη θάλασσα, διοχετεύεται σήμερα οικολογική παροχή, για να διατηρηθεί η βλάστηση που αναπτύχθηκε, όπως τα υδροχαρή φυτά στην επιφάνεια των νερών και τα φύκη του γένους *Chara* στο βυθό του καναλιού.

Ο Υγρότοπος...

...λειτουργεί ως ένα σύνθετο υδρολογικό σύστημα με διαφορετική αλατότητα κατά θέσεις, ανάλογα με τις εισροές που δέχεται από τη Μακαρία πηγή, τη βροχή και τη θάλασσα. Η βλάστηση στον υγρότοπο ακολουθεί την αλατότητα. Έτσι, σε γλυκά έως υφάλμυρα νερά αναπτύσσονται κυρίως καλαμιώνες και βλάστηση με αρμυρίκια, ενώ σε πιο αλμυρά νερά εμφανίζονται λιβάδια με βούρλα αλλά και αλόφιλη βλάστηση από μονοετή φυτά, όπως η αλμυρίδα. Στα ρέοντα και στάσιμα νερά του υγροτόπου ζουν χέλια και ψάρια των γλυκών νερών.

Η χερσόνησος της Κυνοσούρας και ο λόφος της Δρακονέρας...

...είναι ασβεστολιθικοί σχηματισμοί, που διαθέτουν θαμνώδη, μεσογειακή βλάστηση μακί με κυρίαρχο είδος τον θάμνο *Juniperus phoenicea*. Η χερσόνησος της Κυνοσούρας έχει υποστεί ελάχιστες αλλοιώσεις και παρουσιάζει υψηλή βιοποικιλότητα. Στα διάκενα των θαμνώνων αναπτύσσεται πλούσια πώδης βλάστηση, με κυρίαρχο είδος τη γαλαστοιβή. Στη χλωρίδα περιλαμβάνεται και το ενδημικό γεώφυτο *Fritillaria obliqua* subsp. *obliqua*, υποείδος που κινδυνεύει να εξαφανιστεί.

Το παράκτιο πευκοδάσος με κουκουναριές...

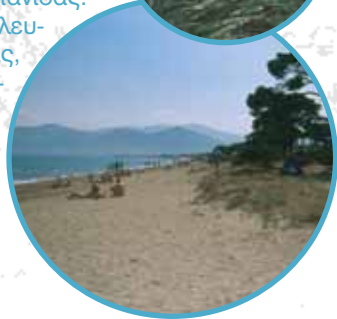
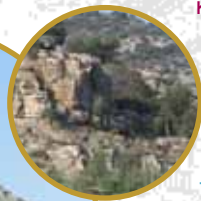
...βρίσκεται μεταξύ του υγροτόπου και της θάλασσας, σε αμμώδη έκταση με αμμοθίνες, και είναι ένα από τα τρία δάση κουκουναριάς στην Ελλάδα. Η κουκουναριά (*Pinus pinea*) με τη χαρακτηριστική κόμη που θυμίζει ομπρέλα, εξαπλώνεται κυρίως στα δυτικά του δάσους, ενώ προς τα ανατολικά συνυπάρχει με τη χαλέπιο πεύκη (*Pinus halepensis*), η οποία σταδιακά την αντικαθιστά. Το δάσος σήμερα εμφανίζει σημάδια γήρανσης μιας και η αποξήρανση του υγροτόπου, τα οχήματα και η βόσκηση παλιότερα δεν επέτρεπαν τη φυσική του ανανέωση. Συνεχίζει όμως η κουκουναριά να προσφέρει τον ίσκιο της στους επισκέπτες της παραλίας του Σχινιά που έρχονται για να κολυμπήσουν στη...

Η ορνιθοπανίδα

Το σύνθετο φυσικό περιβάλλον του Σχινιά και ιδιαίτερα ο υγρότοπος αποτελούν σημαντικό σταθμό στη μεταναστευτική πορεία των αποδημητικών πουλιών κοντά στην ακτογραμμή της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας. Έχουν καταγραφεί περισσότερα από εκατόν πενήντα είδη πουλιών, μερικά από τα οποία φωλιάζουν μόνιμα και κάποια επισκέπτονται το Σχινιά μόνο κατά την άνοιξη και το φθινόπωρο, όπως ερωδιοί, καλαμοκανάδες, νερόκοτες, φαλαρίδες και οι εντυπωσιακές χαλκόκοτες.

Θάλασσα...

...του αβαθή όρμου του Μαραθώνα. Στον αμμώδη βυθό του είναι παρούσα η ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*), φυτό που αναπτύσσεται μόνο σε καθαρά νερά. Στα υποθαλάσσια λιβάδια της ποσειδωνιάς ζει και αναπαράγεται μεγάλη ποικιλία θαλάσσιας πανίδας. Προς την βραχώδη πλευρά της Κυνοσούρας, αναπτύσσεται διαφορετική υποθαλάσσια βλάστηση με ανώτερα φύκη (φαιοφύκη, ροδοφύκη και χλωροφύκη).

Δραστηριότητες του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου

Από την ίδρυσή του το 2003 έως σήμερα, ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Σχινιά Μαραθώνα (ΦΟ.Δ.Ε.ΠΑ.Σ.Μ.) είναι αρμόδιος να διαφυλάξει και να αναβαθμίσει το φυσικό περιβάλλον. Στο έργο του Φορέα Διαχείρισης περιλαμβάνονται:

1. Δράσεις προστασίας του Εθνικού Πάρκου

- Προγραμματίζεται η φύλαξη του Εθνικού Πάρκου.
- Ρυθμίζεται η είσοδος και η κυκλοφορία οχημάτων.
- Περιορίζεται σε οργανωμένους χώρους η στάθμευση οχημάτων.
- Θα λειτουργήσει σύγχρονο δίκτυο πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης στο πευκοδάσος.

2. Δράσεις αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος

- Τα νερά της Μακαρίας πηγής ξαναβρίσκουν τη φυσική τους πορεία προς τον υγρότοπο.
- Καταργούνται δρόμοι και ο υγρότοπος αποκτά ξανά ενιαία δομή.
- Μετά το αεροδρόμιο, απομακρύνθηκαν και οι εγκαταστάσεις της πρώην αμερικανικής βάσης τηλεπικοινωνιών.
- Συλλέγονται τόνοι απορριμμάτων που έχουν συσσωρευτεί στον υγρότοπο και το πευκοδάσος.
- Υλοποιούνται Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας για το Περιβάλλον σε συνεργασία με την ομώνυμη Μη Κυβερνητική Οργάνωση.

3. Σχεδιασμός περιβαλλοντικής αναψυχής και ευαισθητοποίησης

- Δημιουργείται δίκτυο οικολογικών μονοπατιών.
- Τοποθετούνται παρατηρητήρια της φύσης.
- Θα αξιοποιηθούν οι εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Κέντρου Κωπηλασίας για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.
- Έχει προβλεφθεί η εγκατάσταση ποδηλατοδρόμων σταθερής τροχιάς.
- Ξεκίνησε η υλοποίηση προγράμματος LIFE για βιώσιμες τουριστικές δραστηριότητες.

